

Protocol Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling VOvA

**Meldcode met afwegingskader
Maart 2024**

Auteur: **Beleid & Kwaliteit – Jeltsje Dijkstra**
Vastgesteld op MT: **13 februari 2024**
Vastgesteld door centrale directie: **11 maart 2024**

Inhoudsopgave

1. Inleiding: waarom een meldcode?	3
2. De Meldcode: drie pijlers	5
2.1 Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	5
2.2 Situaties van onveiligheid	5
2.3 Afwegingsvragen	6
2.4 Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis	6
3. Overzicht wettelijk verplichte stappen.....	7
3.1 Uitwerking stappenplan	7
3.2 Vijf afwegingsvragen	9
4. Documentatie en privacy	11
Bijlage 1	12
Acute onveiligheid	12
Structurele onveiligheid	13

1. Inleiding: waarom een meldcode?

De wet verplicht het onderwijsveld om een Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld te hebben. Het doel van deze verplichting is dat sneller en adequater wordt ingegrepen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat dus om misbruiksituaties in de privésfeer en in de huiselijke sfeer.

Alle medewerkers van VOvA Scholen moeten zich aan de hierna beschreven Meldcode houden. Afspraken over de Meldcode zijn op schoolniveau nader uitgewerkt qua organisatie en kennis over het onderwerp. Zo heeft iedere school een aandachtsfunctionaris, die op de hoogte is van de Meldcode en advies geeft bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling en de daarbij te nemen stappen. Alle ondersteuningscoördinatoren op onze scholen zijn tevens aandachtsfunctionaris. Daarnaast streven we ernaar dat alle aandachtsfunctionarissen een backup hebben.

Bij VOvA vinden we het belangrijk dat de aandachtsfunctionaris precies weet hoe de rol in school moet worden ingevuld. Daarom volgt elke aandachtsfunctionaris de basiscursus bij LVAK. Via deze link kom je bij een document over de rol van de aandachtsfunctionaris:

https://lvak.nl/downloads/LVAK_taakprofiel_aandachtsfunctionaris.pdf

De coördinator van het bovenschoolse netwerk Zorg is de zogenaamde indirecte aandachtsfunctionaris. Deze zorgt voor actuele info over beleidsontwikkeling op de scholen en stuurt aan op invulling van de rol van aandachtsfunctionaris op de scholen en de correcte hantering van de Meldcode conform de wettelijke kaders.

De directie van VOvA scholen heeft de volgende Meldcode vastgesteld en verklaart het bijgevoegde stappenplan en uitgeschreven afwegingskader (bijlagen 1 en 2) van toepassing op alle VOvA scholen. Dit afwegingskader is een hulpmiddel om te komen tot een beslissing in stap 4 en 5 van het stappenplan.

We spreken als medewerkers van VOvA Scholen collectief af, dat we in alle contacten met leerlingen en hun ouders attent zijn op signalen, die kunnen duiden op huiselijk geweld en dat wij passend reageren op deze signalen. Er zijn op de website signalenkaart.nl lijsten met signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling. Het opmerken van één of enkele signalen hoeft geen grond te zijn voor een vermoeden van kindermishandeling. Het is in alle gevallen belangrijk om met meerdere betrokken professionals een afweging te maken.

Definities

Huiselijk geweld is lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard. Gewelddadige interactie die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen. En als gevolg waarvan ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Schoolmedewerker is de beroepskracht die voor VOvA scholen werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de school zorg, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt.

Onder **leerlingen** wordt verstaan de leerlingen aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

Bij het vermoeden van huiselijke geweld of kindermishandeling neemt de aandachtsfunctionaris de beslissing:

- Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk of is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

2. De Meldcode: drie pijlers

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

2.1 Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Schoolmedewerkers informeren bij het signaleren van situaties de aandachtsfunctionarissen. Aandachtsfunctionarissen *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure (d.w.z. leerling geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling/verwaarlozing), zie toelichting hieronder.
2. In alle **andere** gevallen waarin de aandachtsfunctionaris meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een aandachtsfunctionaris die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

2.2 Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de aandachtsfunctionaris *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure

Acute onveiligheid

Een leerling, die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij/zij/hen heeft/hebben direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat de schoolmedewerker allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een

voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in bijlage 1.

2.3 Afwegingsvragen

In hoofdstuk 3 wordt een schematisch overzicht gegeven van de wettelijke verplichte stappen in de meldcode gevolgd door een toelichting. In deze toelichting wordt aangegeven wie verantwoordelijk is in welke stap. Het *afwegingskader* behorend bij stap 4, bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee de school bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund. Deze 5 afwegingsvragen staan op pagina 8.

2.4 Deskundigheid eerge relateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerge relateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerge relateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerge relateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Binnen VOVA scholen nemen wij bij vermoedens van eerge relateerd geweld altijd contact op met Veilig thuis en/of.... voor advies en expertise op dit onderwerp.

3. Overzicht wettelijk verplichte stappen

In de diagram hieronder zie je de vijf stappen van de meldcode. In deze paragraaf worden deze stappen verder toegelicht.

3.1 Uitwerking stappenplan

De aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is verantwoordelijk voor de uitvoering van de stappen van de meldcode

Stap 1: Breng signalen in kaart.

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk.
  - Indien hypothesen en veronderstellingen worden vastgelegd vermeld dit dan uitdrukkelijk.
  - een vervolgaantekening als hypothese of veronderstellingen later worden bevestigd of ontkracht.
- Vul het logboek in Magister met verzamelde signalen, de genomen besluiten en acties.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

NB: Elke medewerker binnen de school is verantwoordelijk voor het signaleren en het benoemen en vermelden van de signalen bij de aandachtsfunctionaris.

Stap 2: Overleg met de aandachtsfunctionaris en raadpleeg evt. Veilig Thuis.

- Bespreek de signalen met de aandachtsfunctionaris.
- Raadpleeg eventueel (anoniem) Veilig Thuis.

Stap 3: Ga in gesprek met de betrokkenen.

De aandachtsfunctionaris/ondersteuningscoördinator gaat samen met een tweede deskundige professional (bijvoorbeeld een orthopedagoog of ouderkindadviseur) in gesprek met de betrokkenen (leerling en ouders en/of verzorgers). Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Het maken van een duidelijke verslaglegging waarin onderscheid wordt gemaakt tussen feiten en meningen.
- Het gesprek met open vizier wordt gevoerd. Niet op basis van vooraf genomen aannames van hetgeen dat er is waargenomen.

Het doel van het gesprek is ouders te informeren over de signalen, zorgen te verduidelijken, te ontkrachten of te bekrachtigen door te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun zoon/dochter.

Een gesprek met ouders en/of verzorgers kan, indien nodig, eventueel leiden tot het inzetten van de juiste hulp. Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Indien er sprake is van afgebakende problematiek met een logische vervolgstap wordt de leerling besproken in het ondersteuningsteam. Voor het indienen van de casus in het ondersteuningsteam moet er toestemming aan de ouders worden gevraagd. De leerling mag hier geen nadelen van ondervinden, mocht er vrees zijn dat toestemming vragen nadelig is voor de leerling dan wordt Veilig Thuis geraadpleegd.

NB: Een gesprek met ouders wordt niet gevoerd als de betrokkenheid van de ouders tot een onveilige situatie kan leiden voor de leerling of de medewerker.

Stap 4. Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

In stap vier wordt de zorgvuldig verzamelde informatie uit de eerdere stappen gewogen. Het doel van deze stap is het inschatten van het risico (evenals aard en ernst) op huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Deze stap wordt door de aandachtsfunctionaris binnen het ondersteuningsteam gedaan.

Richtlijnen voor een zorgvuldige afweging zijn:

- Feiten zijn gescheiden van meningen.
- Er is een risico/veiligheidsafweging gedaan.
- Er is breed overleg gepleegd met externe deskundigen zoals bijv. het gebiedsteam en de schoolverpleegkundige.
- Er is bij twijfel advies in gewonnen bij Veilig Thuis (ook anoniem mogelijk).

Maak bij deze stap om te komen bij stap 5 gebruik van de volgende vijf afwegingsvragen:

3.2 Vijf afwegingsvragen

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Stap 5. Beslis of de nodige hulp zelf geboden kan worden of meld bij Veilig Thuis.

Op basis van de stappen 1 t/m 4 zullen er beslissingen worden genomen. Hiervoor is een afwegingskader opgesteld welke opgenomen is in het volgende hoofdstuk.

Stap 5 Beslissing

Binnen stap 5 moeten twee beslissingen worden genomen:

Beslissing 1	Beslissing 2
Is melden noodzakelijk?	Is het mogelijk om zelf passende hulp te bieden of te organiseren?

Beslissing 1 wordt genomen op basis van de uitkomsten van stap 4 over de mate van ernst van de gesignaleerde (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling en het afwegingskader.

Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis beantwoord worden.

NB: Bij situaties van acute en structurele onveiligheid, huiselijk geweld en/of kindermishandeling wordt er altijd gemeld. Ook wanneer beroepskrachten mogelijkheden zien tot het zelf bieden en or

NB: Bij situaties van acute en structurele onveiligheid, huiselijk geweld en/of kindermishandeling wordt er altijd gemeld. Ook wanneer beroepskrachten mogelijkheden zien tot het zelf bieden organiseren van hulp.

4. Documentatie en privacy

De aandachtsfunctionaris houdt vanaf het begin bij welke acties in het voorstadium en bij de uitvoering van het stappenplan worden ondernomen. Registratie van de stappen is van groot belang in het kader van zorgvuldig handelen naar betrokkenen toe en om de gemaakte keuzes achteraf te kunnen verantwoorden.

Omdat het gaat om gevoelige informatie slaat de aandachtsfunctionaris de informatie op in het logboek van Magister. Het dossier is alleen toegankelijk voor de aandachtsfunctionaris en eventueel indien nodig een andere betrokken medewerker, bijvoorbeeld de mentor. Dit kan alleen als betrokkenen daar toestemming voor heeft gegeven.

Meer informatie over de Meldcode:

- <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-05/Het-afwegingskader-in-de-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling.pdf>
- <https://www.020veiligthuis.nl/professionals/meldcode/>
- <https://www.augeo.nl/themas/meldcode/meldcode-stappenplan>

Bijlage 1

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

★ In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval

zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig
Thuis en het slachtoffer.
